

מצב תלמידי כיתות ד' ו-ח' בשפת אם

ממצאים נבחרים ממבחן ארצי תשפ"ג

ראמ"ה מציגה: חדשות טובות!

בין תשפ"ב לתשפ"ג חלה עלייה בהישגים של תלמידי כיתות ד' בישראל
מספר התלמידים שסווגו לרמת הביצוע הגבוהה עלה ב-16% (דוברי העברית) ו-9% (דוברי הערבית)

ב-4 מכל 9 בתי ספר שנבחנו (43%) נרשם שיפור גדול בהישגים בכיתה ד'
67% מבתי הספר דוברי הערבית ו-37% מדוברי העברית השתפרו מאוד, רק ב-3% נרשמה ירידה גדולה בהישגים

הישגי החרדים מרקע נמוך וגבוה (שנבחנו) דומים ליתר דוברי העברית
בכיתות ד', ממוצעי ההישגים דומים לשאר דוברי העברית, אך שיעור התלמידים ברמת הביצוע הגבוהה נמוך יותר

חוזרים 20 שנה אחורה: צניחה ביכולות הקריאה של תלמידי ישראל

המחקר הבין-לאומי משווה בין יכולות הקריאה של תלמידים לפני הקורונה ואחריה • תוצאותיו מצביעות על ירידה חדה בהישגי תלמידי ישראל בקריאה בשפת אם, צניחה ביכולות לרמה של לפני מעל 20 שנה, ב-2001 שר החינוך קיש: "הנתונים מעידים על המשבר שבו נמצאת מערכת החינוך"

יעל אודם | 12/11 | פורסם 16/05/23 11:27

15,786
הדפסה
39

במחקר הבין-לאומי
PIRLS 2022 נמצאה
נסיגה חדה בהישגי
תלמידי כיתות ד'
דוברי העברית.

1

מבחן ד' (עברית)

88,212 תלמידים (87%)
1,819 בתי ספר
מכויל לתשפ"ב

הכירו את עידו, את נטע ואת שחר, שלושה חברים בני 9, האוהבים לבלות יחד.

שחר

נטע

עידו

ביום האחרון של שנת הלימודים חזרו שלושת החברים מבית הספר, ובדרך הם חשבו מה כדאי לעשות בימי החופשה. ליד המכולת הם נתקלו בלוח המודעות של השכונה.

עברו לעמודים 2–3 **בחזרת הטקסטים** וקראו את המודעות שעל **לוח המודעות**. לאחר מכן ענו על השאלות העוסקות במודעות.

2

מבחן ד' (ערבית)

24,226 תלמידים (84%)
459 בתי ספר
מכויל לתשפ"ב

مثال:

سَعِيد: اللاعب الذي
يَقِفُ في حِرَاسَةِ المَرْمَى هُوَ
الأَفْضَل!

أَمِيرَةٌ: لَا بَلَّ لِلْعَابُونَ (١) —
يَقْفُونَ فِي الْوَسْطِ هُمْ الْأَفْضَلُ!

وَرُود: تَعْرِفُونَ مَاذَا؟
 الْمَدْرَبَةُ: (ب) تَقِفُ فِي
 الْخَارِجِ وَتُرْشِدُهُمْ جَمِيعًا هِيَ
 الْأَفْضَلُ!

وُروُد: تَعْرِفُون مَاذَا؟

المُدْرِيةُ _____ (ب) تَقِفُ فِي
الْخَارِجِ وَتُرْشِدُهُمْ جَمِيعًا هِيَ
الْأَفْضَلُ!

3

מבחן ח' (משותף)

98,131 תלמידים (86%)
1,039 בתי ספר
מבחן חדש

טקסט 3: בית על מאדים⁴

במשך כל המאה ה־20 חלמו אנשים ליישב את מאדים, המכונה כוכב הלכת האדום. למעשה, בסוף שנות השישים של המאה ה־20, אחרי ההיכרות על הירח, רבים היו מוטרפים שבתוך שנים אחדות רגל אדם כבר תעמוד על כוכב הלכת האדום, המרוחק כ־225 מיליון קילומטר מכדור הארץ (לשם השוואה, המרחק מכדור הארץ לירח הוא כ־384 אלף קילומטר בלבד).

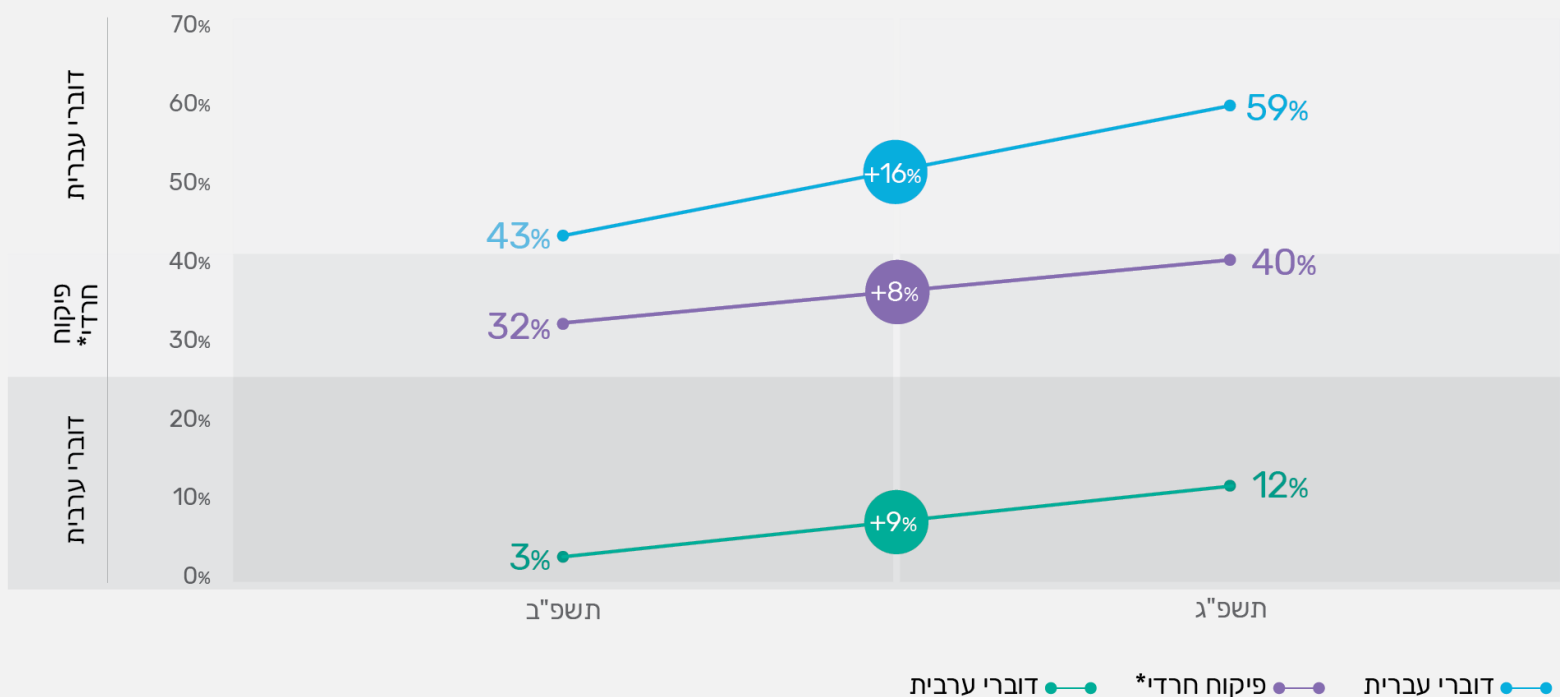
מאז חלפו עשורים רבים והחלום עדיין לא התגשם. אומנם משימות רובוטיות רבות כבר הביאו חלליות למסלול סביב מאדים ואף החיית עליו ששולשית מסלול רובר (ראו תמונה 1), אולם עד השנים האחרונות לא נעשו מאמצים של ממש להחיות עליו בני אדם. בשנת 2015 הסתמך שינוי משמעותי בנושא זה, לאחר שהכריזה

النص 3: بيت على المزيج⁴

طوال القرن العشرين، حلم الناس باستيطان المريخ، المُسمَّى بـ 'الكوكب الأحمر'، ففي أواخر السبعينيات من القرن العشرين، وبعد هبوط الإنسان على سطح القمر، آمن الكثيرون بأنه خلال بضع سنوات، سيهبط الإنسان على سطح الكوكب الأحمر، الذي يبعد حوالي 225 مليون كيلومتر عن الأرض (المقارنة: المسافة بين الأرض والقمر تبلغ حوالي 384 ألف كيلومتر فقط).

منذ ذلك الحين، مرّت عُقُود عديدة، ولم يتحقّق الحلم بعد. فبالرغم من إرسال مركبات فضائيّة إلى مدار حول المريخ، في إطار العديد من البعثات الروبوتيّة، وبالرغم من هبوط مركبات مُتجوّلة عليه (انظر الصورة 1)، إلّا أنّه لم تُبدَل أيّ جهود جادّة ليهبوط الإنسان على سطحه، حتّى السنوات

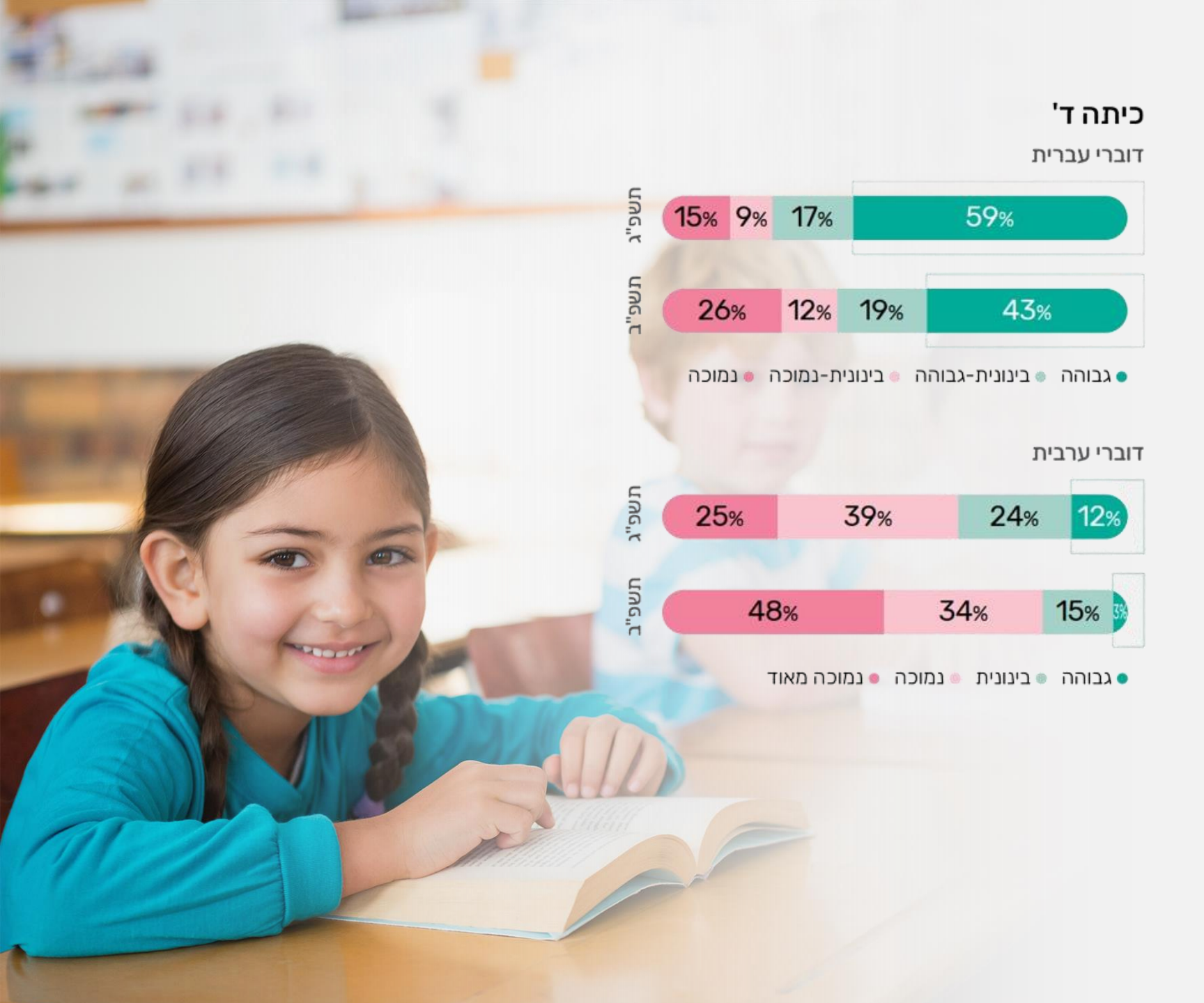

עלייה משמעותית
בשיעורי תלמידי כיתות
ד' שעומדים בדרישות
תוכניות הלימודים**.

תלמידים שסווגו לרמת הביצוע הגבוהה הביאו לידי ביטוי את מכלול המיומנויות בהבנת הנקרא בשפת אם הנדרשות על פי תוכנית הלימודים.

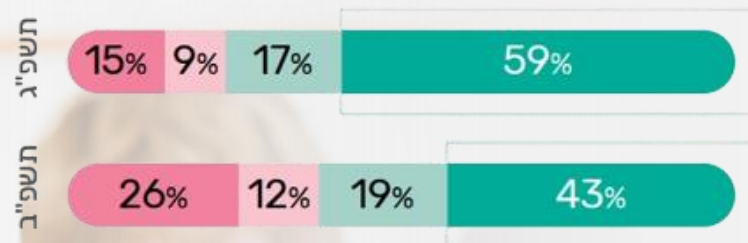
* הנתונים אודות הפיקוח החרדי מדווחים בנפרד, שכן הם משקפים 43% מבתי הספר בפיקוח החרדי.

** תוכניות הלימודים לדוברי עברית ולדוברי ערבית הן תוכניות שונות עם דרישות שונות.

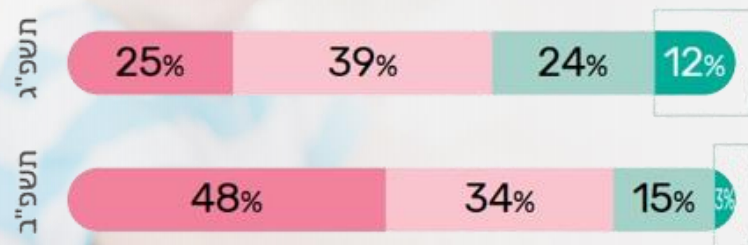
כיתה ד'

דוברי עברית

● גבוהה ● בינונית-גבוהה ● בינונית-נמוכה ● נמוכה

דוברי ערבית

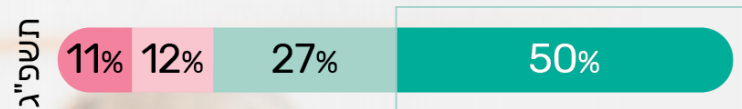

● גבוהה ● בינונית-גבוהה ● בינונית-נמוכה ● נמוכה מאוד

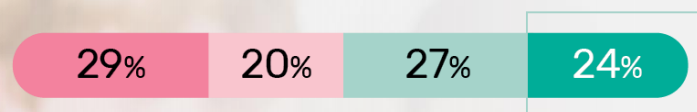
במבחנים הנפרדים
לכיתות ד': צמצום ניכר
בשיעורי התלמידים
ברמות הביצוע הנמוכות
(כ-10%-20%).

כיתה ח'

דוברי עברית

דוברי ערבית

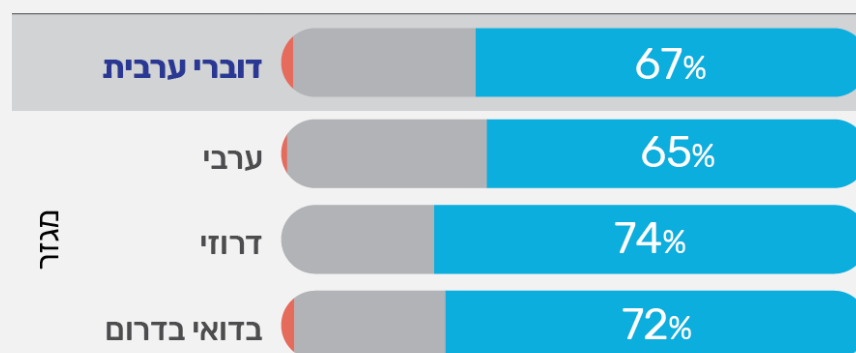
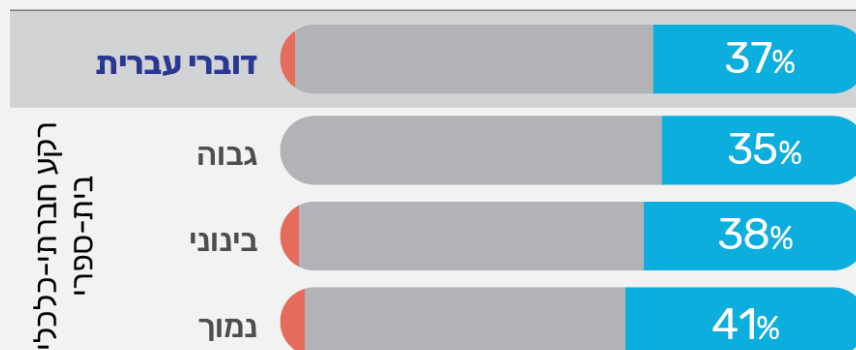

● גבוהה ● בינונית ● נמוכה ● נמוכה מאוד

במבחן המשותף
בכיתות ח': פערים
גדולים בהישגים בין
דוברי העברית לבין
דוברי הערבית.

ב-43% מבתי הספר
נרשמה עלייה גדולה
בהישגים. בכ-3%
בלבד נרשמה ירידה
גדולה בהישגים.

כיתה ד'

● משתפרים ● מתדרדרים
*ערכים הקטנים מ-5% לא מוצגים.

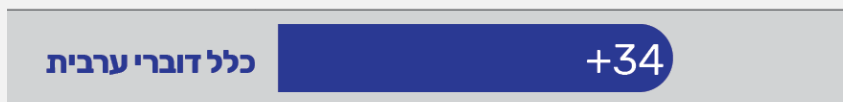
כיתה ד'

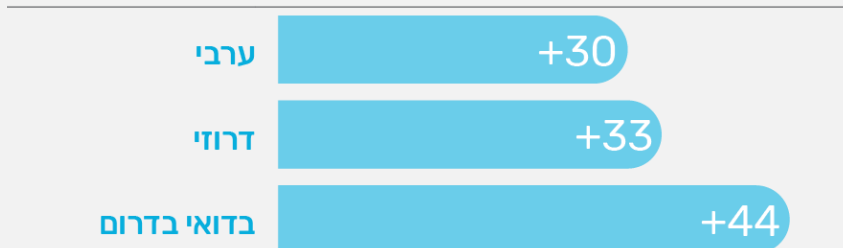
בקרב דוברי העברית
(כיתות ד'): השיפור
דומה בכל קבוצות
האוכלוסייה, כולל
בפיקוח החרדי.

* הנתונים אודות הפיקוח החרדי מדווחים בנפרד, שכן הם משקפים 43% מבתי הספר בפיקוח החרדי.

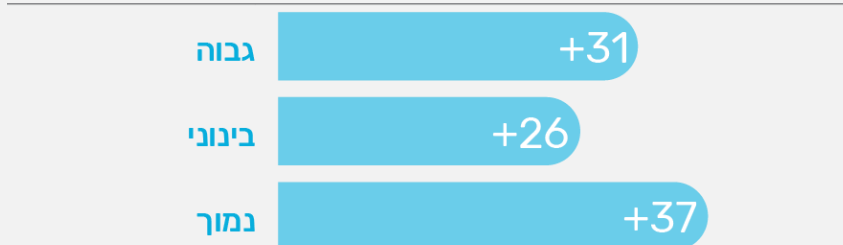
כיתה ד'

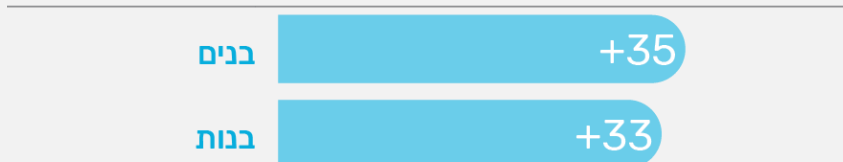
מגזר

רקע חברתי-כלכלי

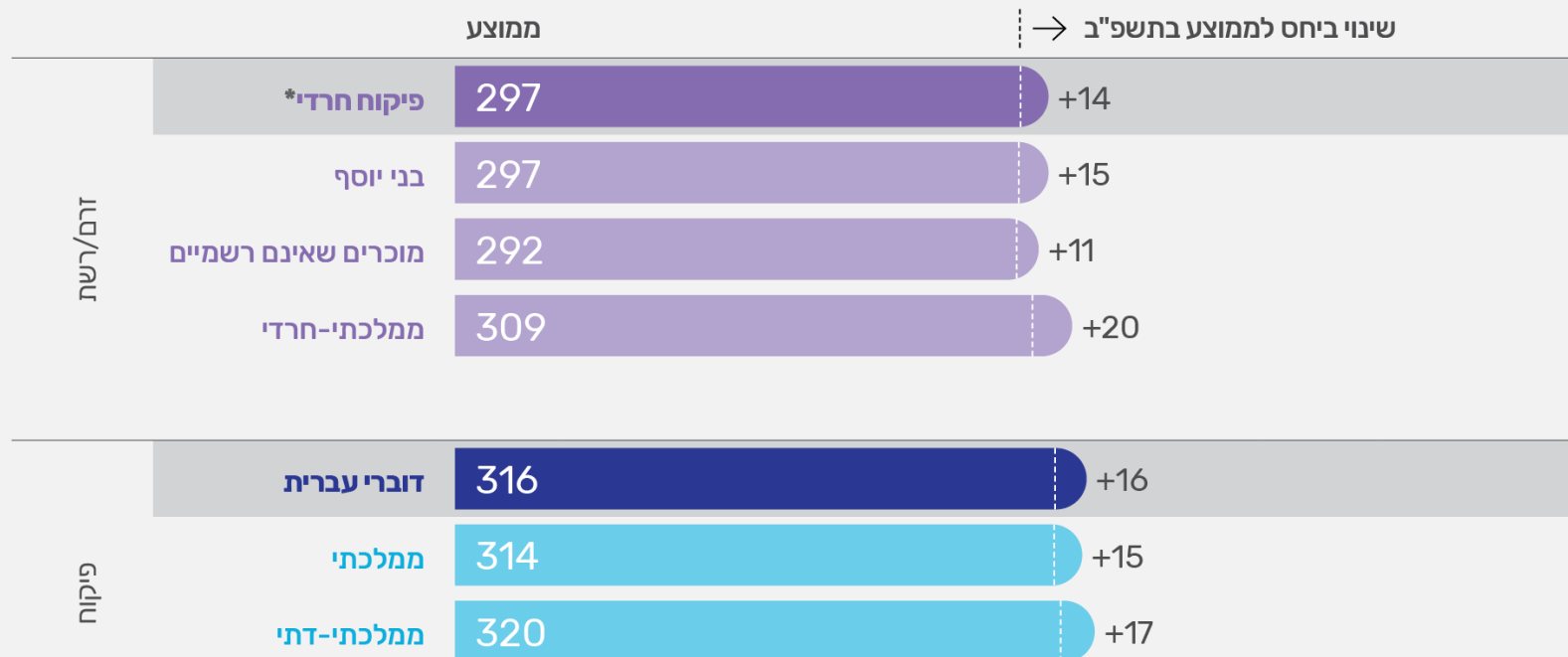

מגדר

בקרב דוברי הערבית:
זינוק חד בהישגי
הבדואים בדרום
ותלמידים מרקע נמוך
(לא ניתן להשוות עם ציוני דוברי העברית).

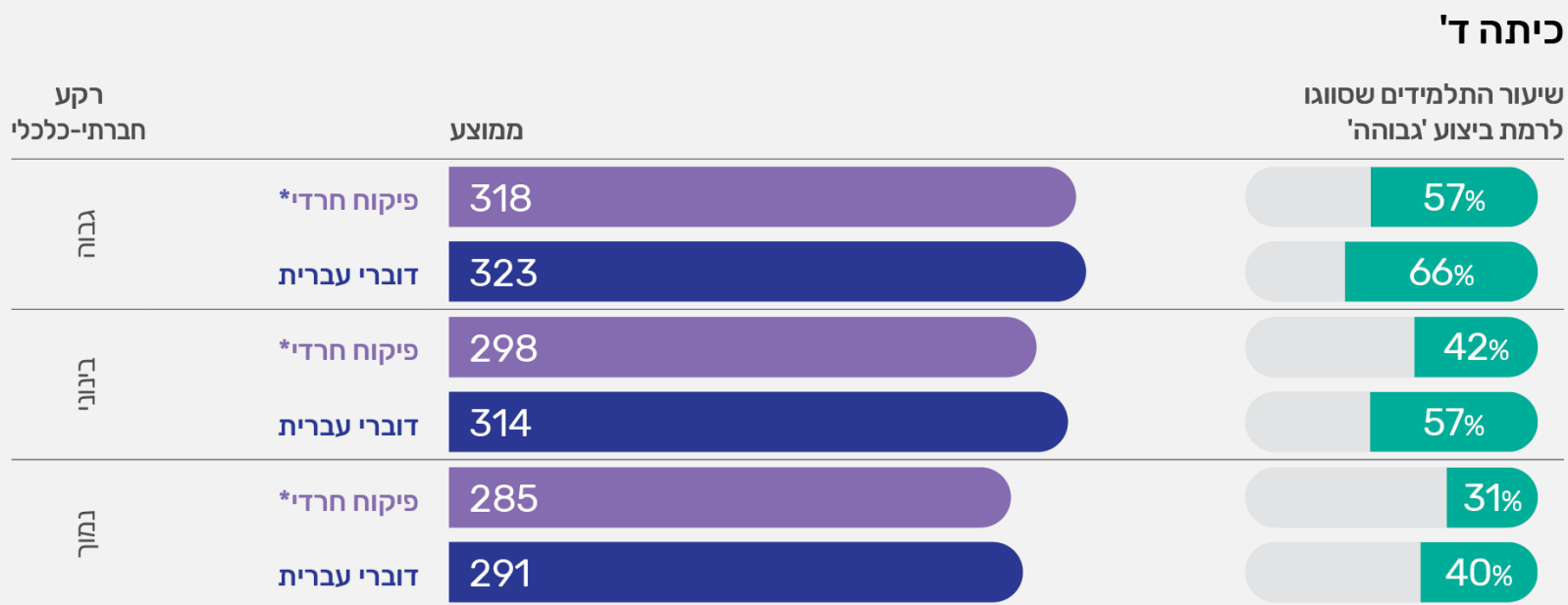
כיתה ד'

כאשר בוחנים את כלל
החינוך החרדי כמקשה
אחת, ממוצע הישגיהם
נמוך בהשוואה ליתר
דוברי העברית... אבל:

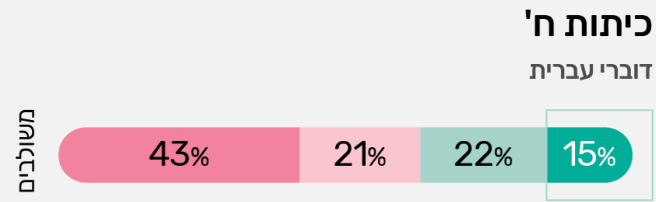
* הנתונים אודות הפיקוח החרדי מדווחים בנפרד, שכן הם משקפים 43% מבתי הספר בפיקוח החרדי.

בהינתן רקע חברתי-
כלכלי דומה, הפערים
בממוצע לרוב אינם
משמעותיים. ברם, קיים
פער ברמה הגבוהה.

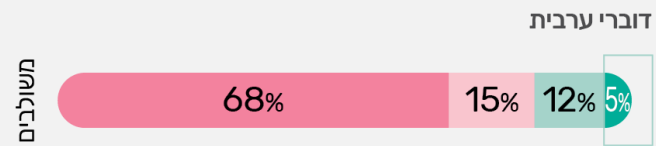

* הנתונים אודות **הפיקוח החרדי** מדווחים בנפרד, שכן הם משקפים 43% מבתי הספר בפיקוח החרדי.

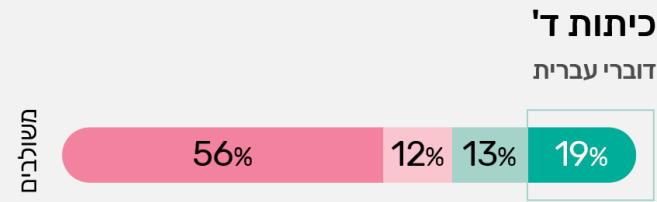
התפלגות התלמידים המשולבים לרמות הביצוע בהבנת הנקרא

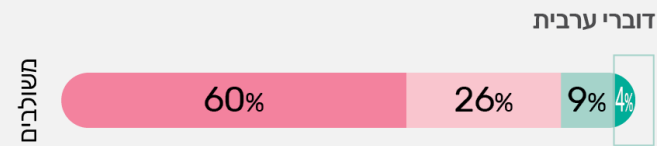
● גבוהה ● בינונית-גבוהה ● בינונית-נמוכה ● נמוכה מאוד

● גבוהה ● בינונית-גבוהה ● בינונית-נמוכה ● נמוכה מאוד

● גבוהה ● בינונית-גבוהה ● בינונית-נמוכה ● נמוכה מאוד

● גבוהה ● בינונית-גבוהה ● בינונית-נמוכה ● נמוכה מאוד

רוב התלמידים
המשולבים סווגו לרמות
הביצוע הנמוכות:
כ-65% דוברי עברית,
כ-85% דוברי ערבית.

תלמידי כיתות ח' נהנים פחות מלימודי השפה ואוהבים פחות לקרוא ולכתוב (גם בהשוואה לכיתות ד').

כיתות ח'
דוברי עברית

כיתות ד'
דוברי עברית

ייחוס חשיבות
ללימודי השפה

תחושת מסוגלות
בלימודי השפה

הנאה ועניין
בשיעורי השפה

אוהבים לכתוב
ולקרוא

● מסכים או מסכים מאוד ● מסכים מעט ● לא מסכים או לא מסכים כלל
*ערכים הקטנים מ-5% לא מוצגים.

נקודות למחשבה והשלכות למדיניות

החרדים: תמונה חלקית, ומעודדת

ברוב קבוצות הרקע החברתי-כלכלי, הישגיהם דומים לדוברי העברית, אך יש פחות מצטיינים.

שיפור בהישגים, או "תיקון קורונה"?

פירלס 2022: פגיעה בעיקר בדוברי עברית. אסי"ף תשפ"ג: שיפור באוכ' מוחלשות (ערבית).

לימודי השפה מייצרים עניין מוגבל

כ-20%-40% (ח') לא נהנים/מתעניינים בשיעורי שפה, ולא אוהבים לקרוא ולכתוב.

השיפור גדול, אך גם הפערים

שיעורי התלמידים ברמת ביצוע גבוהה נמוכים. בדוברי ערבית: 12% (ד') עד 24% (ח').

תודה רבה.